

- *Hadler*
- *Zina Haddi*
- *Livata Haddi*
- *Kadına Arkadan Yanaşmanın Hükmü*
- *Kazf Haddi*
- *İçki İçme Haddi*
- *Sirkat*
- *Yol Kesen kimselere Uygulanan Had*
- *Bagilere Uygulanan Had*
- *Bagilerin Kafirlerden Yardım Almaları*
- *Mürted Haddi*

BİRİNCİ BÖLÜM

HADLER

Had kelimesinin aslı, birbirine karışmasını engellemek üzere iki şeyin arasını ayırandır. Evin sınırı, onu ayıran şeydir. Bir şeyin sınırı, kendisiyle onu kuşatan ve başkalarından onu ayıran niteliktir. Şeriat tarafından belirlenmiş olmasından dolayı, zina cezası ve benzerleri "had" olarak isimlendirilmiştir. Hudud kelimesiyle de aynı anlam kastedilmektedir. Tıpkı şu ayette olduğu gibi:

تِلْكَ حُدُودِ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا **"İşte bunlar, Allah'ın hudutlarıdır; onlara yaklaşmayınız."**¹

Hudut kelimesi aşağıdaki ayette Allah'ın şeriatı ve haramları anlamında kullanılmıştır:

وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ **"İşte bunlar, Allah'ın hudutları (kanunları)dır. Kim bunları aşarsa kendisine zulmetmiş olur."**²

Had kelimesinin çoğulu olan "el-hudud" kelimesi, terminolojide benzeri bir suçta düşmeyi engellemek için şeriat tarafından miktarı belirlenmiş cezalara denir. İşlendiği takdirde, had cezalarıyla cezalandırılması gereken ve üzerinde ittifak edilen suçlar altı tanedir. Bunlar; zina, livata, kazf (namuslu kadına zina iftirasında

¹ Bakana: 187

² Talak: 1

bulunmak), hırsızlık, dinden dönmek ve devlete karşı isyan etmektir. Tüm bu hadler için uyarı da vardır.

Kur'an'da, zina hakkında uyarı vardır:

"Zinaya yaklaşmayın. Zira o kötü bir iştir ve kötü bir yoldur."¹

Ebu Hüreyre'den. Rasulullah (ﷺ) şöyle dedi:

لَا يَزْنِي الزَّانِي حِينَ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَا يَشْرَبُ الْخَمْرَ حِينَ يَشْرَبُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَا يَسْرِقُ السَّارِقُ حِينَ يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَا يَنْتَهَبُ نَهْبَةً يَرْفَعُ النَّاسُ إِلَيْهَا أَبْصَارَهُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ "Zani bir kimse, zina yaptığı sırada mümin olarak zina yapmaz. Hırsız da hırsızlık yaptığı sırada mümin olarak hırsızlık yapmaz. İçkici içki içtiği sırada mümin olarak içki içmez. İnsanların, onun yüzünden gözlerini kendine kaldıracakları kadar nazarlarında kıymetli olan bir şeyi mümin olarak yağmalamaz."²

Livata (eşcinsellik/homoseksüellik) hakkında da hem Kur'an'da hem de hadiste uyarı vardır. Allah (ﷻ) livatayı Kur'an'da çok kötü bir iş olarak isimlendirmiştir:

وَلَوْ طَا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْقَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ إِنَّكُمْ لَأَتَأْتُونَ الرَّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ "Lût, kavmine şöyle demişti: Bütün alemlerde, sizden önce hiç kimsenin yapmadığı bir fuhşu mu irtikap ediyorsunuz? Siz, kadınları bırakıp şehvetle erkeklere

¹ İsra: 32

² Buhari K. Hudud: 6274; Müslim K. İman: 86

yaklaşıyorsunuz. Doğrusu siz, çok aşırı giden bir kavimsiniz."¹

Allah (ﷻ), Lut kavmine verdiği azabın yerle bir edilmek olduğunu açıklamıştır.

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ مَنْضُودٍ
"Emrim gelince, oranın üstünü altına getirdik ve üzerine yığın yığın sert taşlar yağdırdık."²

Allah (ﷻ) bu olayı bize öğüt almamız için anlatmaktadır. Muhammed b. İshak, Amr b. Amr yoluyla Nebi (ﷺ)'in şöyle dediğini rivayet eder:

مَلْعُونٌ مَنْ عَمِلَ عَمَلَ قَوْمِ لُوطٍ **"Lût kavminin amelini yapan kimse, lanetlenmiştir."**³

İbni Abbas'tan: Rasulullah (ﷺ) şöyle dedi:

مَنْ وَجَدْتُمُوهُ يَعْمَلُ عَمَلِ قَوْمِ لُوطٍ فَاقْتُلُوا الْقَاعِلَ وَالْمَقْعُولَ بِهِ
"Lût kavminin yaptığı işi yapan bir kimseyi bulduğunuz zaman, yapanı da yaptıranı da öldürünüz."⁴

Kur'an'da kazf hakkında da uyarı vardır:

إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ "İffetli, habersiz, mümin kadınlara zina isnad

¹ Araf: 80-81

² Hud-82

³ Tirmizi Hudud, 1376; Ahmed b Hanbel 2764

⁴ Tirmizi Hudud, 1376; Ebu Davud K. Hudud, 3869; İbni Mace K. Hudud, 2551; Ahmed b Hanbel 2596

edenler dünya ve ahirette lanetlenmişlerdir. Onlar için büyük azap vardır."¹

Ebu Hüreyre'den: Rasulullah (ﷺ) şöyle dedi:

اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا هُنَّ قَالَ الشَّرْكَ بِاللَّهِ وَالسَّحْرُ وَقَتْلُ
النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ وَأَكْلُ الرِّبَا وَالنَّوْكَأُ يَوْمَ الزُّحْفِ وَقَدْفُ
"Yedi büyük günahтан sakınınız. Denildi ki: Nedir bunlar ey Allah Rasülü? Dedi ki: Allah'a ortak koşmak, sihir yapmak, Allah'ın haram kıldığı bir canı haksız yere öldürmek, faiz yemek, yetimin malını yemek, savaş günü meydandan kaçmak ve iffetli, namuslu bir kadına zina iftirasında bulunmak."²

Kur'an'da ve sünnette içki hakkında da uyarı vardır. Allah (ﷻ) şöyle buyurmaktadır:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ
الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي
"Ey iman edenler! Şüphesiz ki içki, kumar, putlar ve fal okları şeytan işi pisliklerdir, bunlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz. Şeytan, şüphesiz ki içki ve kumar yüzünden aranızda kin ve düşmanlık sokmak ve sizi Allah'ı anmaktan, namazdan alkoymak ister. Artık bunlardan vazgeçersiniz, değil mi?"³

¹ Nur-23

² Buhari K. Vesaya. 2560; K. Hudud, 6351; Müslim K. İman, 129; Nesei Vesaya, 3611; Ebu Davud K. vesaya, 2490

³ Maide: 90-91

Kur'an'da yer alan bu ayet içki ve kumarın haram olduğunu birkaç yönden tekid etmektedir:

- 1- Ayetin (انما) edatı ile başlaması
- 2- Putlara tapma ifadesi ile bir arada kullanması
- 3- **3- "...o halde pislikten ve putlardan sakının..."**¹ ayetinde olduğu gibi pislik olarak nitelenmesi.
- 4- Kendisinden ancak şerrin kaynaklandığı şeytanın amellerinden sayılması
- 5- Bunlardan sakınmayı emretmesi ve bu sakınmayı da kurtuluşla bağlantılı hale getirmesi. Ayette yer alan "sakınmak" kelimesinin, "kurtulmak" kelimesi ile birlikte kullanılmış olması, sakınma emrinin kesinlik ifade ettiğini göstermektedir.

6- İçki ve kumardan ancak kötülüğün çıkacağını belirtmesidir. Bu kötülük: İçki içen ve kumar oynayanların birbirine düşmanlık yapmaları, birbirlerinden nefret etmeleridir. Allah'ın zikrinden ve namaz vakitlerini gözetmekten onları alıkoymasındır. Tüm bunlar ayette, istifhamı inkarî sigası ile; **"فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ"** "Artık bunlardan vazgeçersiniz, değil mi?"² ifadesi ile, yani "kesinlikle bırakınız" anlamı ile son bulması, bunların kesinlikle yasaklandığına delalet etmektedir. Bu üslûp yasaklanan şeyler için kullanılabilecek en belîğ bir üslûptur. Sanki

¹ Hacc: 30

² Maide: 90

üzerinize okunan bu ayetteki tüm engeller ve uzaklaştırmalarla şöyle denilmektedir: Tüm bu açıklamalardan dolayı siz artık vazgeçtiniz değil mi?

İbni Abbas'tan. Dedi ki:

كَانَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَدِيقٌ مِنْ ثَقِيفٍ أَوْ مِنْ دَوْسٍ فَلَقِيَهُ بِمَكَّةَ عَامَ الْفَتْحِ بِرَأْوِيَةَ حَمْرٍ يُهْدِيهَا إِلَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا فَلَانِ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَهَا فَاقْبَلِ الرَّجُلُ عَلَى غَلَامِهِ فَقَالَ ادْهَبْ فَبِعْهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا فَلَانِ بِمَاذَا أَمْرُتَهُ قَالَ أَمْرُتُهُ أَنْ يَبِيعَهَا قَالَ إِنَّ الَّذِي حَرَّمَ شُرْبَهَا حَرَّمَ عَلَيْهَا وَبِعَافِهَا فَبِعْهَا فَبِعَافِهَا فَاقْرَعْتَ فِي الْبَيْطِ حَاءَ" *Rasulullah (ﷺ)'in Sakif veya Devs kabilesinden bir arkadaşı vardı. Fetih günü onunla karşılaştı. Arkadaşı ona taştan bir içki dağarcığı hediye etti. Bunun üzerine Allah Rasülü ona: **Ey falan! Allah'ın bunu haram kıldığını bilmiyor musun? Adam, kölesine dönerek, git ve onu sat dedi. Yine Rasulullah (ﷺ): **İçilmesi haram olan şeyin satılması da haramdır dedi ve onu yere dökmesini emretti.**"***¹

Kur'an'da hırsızlık hakkında da sakındırma vardır. Allahu Teâla şöyle buyurmaktadır:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ
"Ey peygamber! İnanmış kadınlar, Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak...üzere biat etmeye geldikleri zaman"²

¹ Ahmed b. Hanbel, 1937; Darimi Eşribe, 2011

² Mümtehine-12

Rasulullah (ﷺ)'in hırsızlık yapmamak üzere onlardan biat almış olması, hırsızlığın haram olduğunun açık delilidir.

Ebu Hüreyre'den: Rasulullah (ﷺ) şöyle dedi:

"Allah, لعن الله السارق يسرق البيضة فتقطع يده ويسرق الحبل فتقطع يده bir yumurta çalıp da eli kesilen, bir ip çalıp ta eli kesilen hırsıza lanet etsin."¹

Burada yumurtadan kasıt, demir toprağıdır. Kur'an'da ve hadiste, dinden dönme hususunda da uyarı yer almaktadır. Allahu Teâla şöyle buyurmaktadır:

وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ قِيمَتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا
...İçinizden dininden dönüp kafir olarak ölen olursa, bunların işleri dünya ve ahirette boşa gitmiş olur. İşte cehennemlikler onlardır. Onlar, orada temellidirler."²

Muaz hadisi ise şöyledir: "*Nebi (ﷺ) Muaz'ı Yemen'e gönderdiği zaman ona şöyle dedi: Herhangi bir adamı İslâm'dan dönmüş bir halde bulduğun zaman, onu İslâm'a çağır. İslâm'a dönerse ona bir şey yapma. Şayet tekrar İslâm'a dönmeyi kabul etmezse hemen onun boynunu vur. Yine herhangi bir kadını İslâm'dan dönmüş bir halde bulduğun zaman, onu İslâm'a çağır. İslâm'a dönerse ona bir şey yapma. Şayet tekrar İslâm'a dönmeyi kabul etmezse, hemen onun boynunu vur.*"

¹ Buhari Hudud, 6285 ve 6301; Müslim K. Hudud, 3195;; Nesei Katu's sarık 2573; Ahmed b Hanbel, 7127

² Bakara-217

Kur'an'da ve hadiste yol kesenler için de uyarı vardır. Allahu Teâla şöyle buyurmaktadır:

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ "Allah ve Rasülü ile savaşanların ve yeryüzünde bozgunculukla uğraşanların cezası, öldürülmek veyahut çapraz olarak el ve ayakları kesilmek ya da yerlerinden sürülmektir..."¹

Enes'den:

أَنَّ نَاسًا مِنْ عَكْلٍ وَعَرَبِيَّةٍ قَدِمُوا الْمَدِينَةَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَكَلَّمُوا بِالْإِسْلَامِ فَقَالُوا يَا نَبِيَّ اللَّهِ إِنَّا كُنَّا أَهْلَ ضَرْعٍ وَلَمْ نَكُنْ أَهْلَ رَيْفٍ وَأَسْتَوْخَمُوا الْمَدِينَةَ فَأَمَرَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِدَوْدٍ وَرَاعٍ وَأَمَرَهُمْ أَنْ يَخْرُجُوا فِيهِ فَيَشْرَبُوا مِنْ الْبَابِهَا وَأَبْوَالِهَا فَانْطَلَفُوا حَتَّى إِذَا كَانُوا نَاحِيَةَ الْحَرَّةِ كَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَقَتَلُوا رَاعِي النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَسْتَأَفُوا الدَّوْدَ فَبَلَغَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْعَتَ الطَّلَبِ فِي آثَارِهِمْ فَأَمَرَ بِهِمْ فَسَمَرُوا أَعْيُنَهُمْ وَقَطَعُوا أَيْدِيَهُمْ وَتَرَكُوا فِي نَاحِيَةِ الْحَرَّةِ حَتَّى مَاتُوا عَلَى حَالِهِمْ "Ukl ve Urayne kabilelerinden bir grup insan, Allah Rasülü (ﷺ)'e gelip müslüman oldular. Ancak Medine'nin havası, onlara iyi gelmediği için hasta oldular. Bunun üzerine Rasulullah (ﷺ) onlara, develerin ve çobanın bulunduğu yeri tavsiye etti. Kendilerine oraya gitmelerini, develerin sütlerinden ve idrarlarından içmelerini söyledi. Gittiler. Harra denilen yere vardıklarında İslâm'dan döndüler ve Nebi (ﷺ)'in çobanını öldürdüler. Develeri sürüp göturdüler. Durum Nebi (ﷺ)'e haber verilince hemen arkalarından takipçi yolladı. Onları yakalayıp getirdiler. Gözlerine mil çekilmesini, ellerinin ve

¹ Maide-33

ayaklarının kesilmesini sonra da Harre'nin bir kenarına atılarak o şekilde ölüme terk edilmelerini emretti"¹.

Bağiliğe ve halifeye karşı kılıç çekilmesine karşı da uyarı vardır. Allahu Teâla şöyle buyurmaktadır:

وَأَنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَت إِحْدَاهُمَا عَلَى الْآخَرَى فَقَاتِلَا الَّتِي تَبْغِي حَتَّى تَفِيءَ إِلَى أَمْرِ اللَّهِ **"Şayet müminlerden iki topluluk, birbirleriyle savaşırlarsa aralarını düzeltiniz. Eğer biri diğeri üzerine saldırırsa saldıranlarla, Allah'ın emrine dönmelerine kadar savaşınız..."²**

Müminlerin emiri Ali b. Ebi Talib (ؑ)'den: Rasulullah (ﷺ)'i şöyle söylerken işittim:

سَيَخْرُجُ قَوْمٌ فِي آخِرِ الزَّمَانِ أَحْدَاثُ الْأَسْتَانِ سَقَهَاءُ الْأَحْلَامِ يَقُولُونَ مِنْ خَيْرِ قَوْمٍ الْبَرِيَّةِ لَا يُجَاوِزُ إِيْمَانُهُمْ حَسَاجِرَهُمْ يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ فَأَيْنَمَا **"Ahir zamanda öyle bir zümre ortaya çıkacak ki bunlar yaşça genç, akılca kıttırlar. Konuştukları zaman sözün en hayırlısından (yani Kur'an'dan ve sünnetten) konuşurlar. Ancak imanları, gırtlaklarından öteye geçmez. Okun yaydan çıkması gibi dinden çıkarlar. Onları nerede bulursanız öldürünüz. Zira onların öldürülmelerinden dolayı öldürene kıyamete kadar sevap vardır."³**

Bir başka hadiste ise şöyle buyurmaktadır:

¹ Buhari K. Meğazi, 3871; K. Cihad ve's siyer, 2795

² Hucurat-6

³ Buhari K. İstıtabetü'l mürteddiyn; 6418

“مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السَّلَاحَ فَلَيْسَ مِنَّا” Bize karşı silah taşıyan kimse, bizden değildir.”¹

Kitap ve sünnette yer alan bu açıklamalar, tüm hadler için uyarmanın var olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla bunlardan herhangi birinin işlenmesi suç sayılır. Üstelik Şari, bu suçların tümü için belli cezalar da koymuştur. Öyleyse bunlara bağlı kalmak zorunludur.

Had, Müslüman olsun veya zimmi olsun İslâm hükümlerini iltizam eden (Darı İslâm'da yaşayan) akıl sahibi ve buluğa ermiş kişilere uygulanır. Erkeğe, ayakta iken orta halli, ne eski ne de yeni olmayan bir kırbaç ile vurulur. Celd, (sopa vurma) esnasında, yere uzatılmayacağı gibi elbisesi de soyulmaz. Bu konuda İbni Mesud'un sözü şöyledir: *"Bizim dinimizde yere uzatma, bağlama veya soyma yoktur"* Derisi soyulacak derecede sopa vurulmaz. Çünkü sopa vurmaktan maksat, onu öldürmek değildir. Sopa vuran kimse, koltuk altı görünecek kadar kolunu kaldıramaz. Darbın, bedeni ile sınırlı kalması, başına, yüzüne, cinsel organına, kalp ve yumurtalıklar gibi hayati öneme sahip organlarına vurmaktan kaçınması gerekir. Çünkü buralara vurmak, öldürülmesine yol açabilir veya faydalanmasını engelleyebilir. Kadın için de durum aynıdır. Ancak kadına, oturduğu halde celde uygulanır. Ali (ؑ) şöyle dedi: *"Kadına oturduğu yerde, erkeğe ise ayakta iken (sopa cezası) vurulur"* Sopa cezasının en şiddetlisi zina cezasıdır. Sonra iftira, sonra içki, sonra da tazir için

¹ Buhari K. Diyat, 6366; K. Fiten

uygulanan sopa cezalarıdır. Zina cezasının daha şiddetli olması hususunda ayet vardır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

ولا تأخذكم بهما رأفة في دين الله **"...Allah'ın dini hususunda o ikisine acımayın..."**¹

Zina cezasının dışında kalanlar ise, sayı bakımından daha az sayıdadır ve nitelik bakımından artırılması da caiz değildir.

¹ Nur-2